

Modeller för kapprumsbibliotek:

1. Hur är kapprumsbiblioteken utformade i er kommun?

Halmstad: Alla kommunala förskolor kan ansluta sig utan kostnad för den enskilda förskolan, Barn och ungdomsförvaltningen betalar centralt. Förskolorna lånar själva till kapprummet på sitt närmsta bibliotek (bokbuss, Stadsbibliotek eller närbibliotek.) Friförskolor kan teckna separata avtal för 1000:- om året.

Östersund: Alla förskolor i kommunen får ansluta sig till kapprumsbibliotek. Biblioteket står för böckerna. Förskolorna och biblioteket skriver under ett avtal. I avtalet framgår ansvarsfördelningen mellan biblioteket och förskolan. Förskolorna beställer böckerna via ett webbformulär. Vi lånar ut böckerna tre månader i taget på särskilda kapprumslånekort. Böckerna levereras oftast med någon av bokbussarna. Föräldrarna lånar genom att skriva upp sig på en lista. Det är förskolornas ansvar att beställa nya böcker.

Västerås: Västerås stadsbibliotek har en person som jobbar riktat till förskolan. Denna person, som kallas central kontaktperson till förskolorna i Västerås, söker upp förskolor i röda områden och erbjuder minibibbla till de. Förskolor i andra områden får själva höra av sig om de vill ha en minibibbla. Centrala kontaktpersonen från biblioteket kör ut böckerna till förskolorna, presenterar konceptet och skapar nätverk med förskolor för att de ska känna att de har kontakt med biblioteket. Förskolorna uppmuntras att själva byta böckerna på sitt närmsta bibliotek eller biblioteksbuss när de gått tre månader, eller när de känner att barnen och föräldrarna tröttnat på böckerna de har. Om de inte har möjlighet att byta kan de få hjälp med det, speciellt förskolor i röda områden. Om böcker kommer bort eller inte kommer tillbaka är det så, förskolan blir inte ersättningskyldig eftersom de inte har ansvar för böckerna.

2. Hur ser roller och ansvar ut? Bibliotek, förskola, annan?

Halmstad: Titta med fördel på det särskilda "avtal" eller ansvarsfördelningsdokument vi bifogat. Där framgår vad respektive part har för ansvar.

Östersund: Vi har en överenskommelse.

Västerås: Centrala kontaktpersonen för förskolan arbetar med att kontakta och hålla kontakt med förskolorna först och främst. Kan hänvisa eller bolla vidare till kollegor i stadsdelarna eller huvudbibliotek för hjälp att plocka eller ta emot förskolor som vill komma och byta sina minibibbla böcker. Har en särskild kontakt med en kollega på huvudbiblioteket eftersom där kan det bli högre tryck än i stadsdelarna. På förskolorna är det antingen läsinspiratören som är kontaktperson för minibibblan, eller en utvald person om förskolan saknar läsinspiratör.

3. Hur finansieras kapprumsbiblioteket?

Halmstad: Barn- och ungdomsförvaltningen betalar en summa årligen för att täcka ökat bestånd samt visst svinn. (De böcker som försvinner faktureras inte förskolan utan de bara gallras (i rimlig mängd heter det lite vagt i ansvarsfördelningen men det brukar inte försvinna jättestora mängder. Detta är ju för att förskolan inte skall behöva jaga föräldrar som inte lämnar tillbaka sina böcker.)

Östersund: Biblioteket finansierar idag allt som har med kapprumsbiblioteken att göra, från bokinköp till leverans. Förskolorna ansvarar för inköp av möbler och skylthyllor till kapprumsbiblioteket.

Västerås: Från biblioteket. Vår vanliga inköpsbudget. Vi har en viss summa pengar som kan gå till att stärka upp beståndet om det är något som saknas efter att det plockats mycket minibibblor, till exempel vissa böcker på andra språk än svenska.

4. Hur underhålls bokbestånden i kapprumsbiblioteken?

Halmstad: Det åligger förskolan att byta ut det med jämna mellanrum. Det är som sagt bibliotekets vanliga bestånd som nyttjas. Vi rekommenderar att det byts minst var tredje månad.

Östersund: Det fungerar som i Halmstad. Trasiga böcker ska skickas in och får inte lagas av förskolan.

Västerås: Eftersom böckerna byts på förskolorna varje 3:de månad så underhålls de så.

5. Hur går utlåningen av böcker till? (hur registreras utlånen)

- På förskolan
- På biblioteket?

Halmstad: På förskolan med lånestickor i varje bok eller på valfritt sätt som fungerar för förskolan själva.

På biblioteket lånas de ut på ett särskilt kapprumskort. Dessa sköter biblioteken omlånen på och vi räknar också statistik på ett utökat sätt. Se särskilt svar om detta. Att de har separata kort beror både på statistiken för författarsättning men också för att vi skall kunna se vilka förskolor som har kapprum och hur mycket det lånas för denna verksamhet.

Östersund: På förskolan har vi utlåningslistor som vi har bifogat till Kulturrådet. På biblioteket lånar vi ut kapprumsböckerna (som ingår i bokbussarnas bestånd) på särskilda kapprumslånekort. Förskolan har ett lånekort där de kan låna till verksamheten och ett kapprumslånekort.

Västerås: Varje förskola har ett eget minibibbla-konto som är registrerat på deposition så de inte får avgifter om böcker kommer bort eller är sena tillbaka. Centrala kontaktpersonen gör dessa konton och så måste förskolan säga till i disken om de kommer till biblioteket och byter böckerna själva, eftersom förskolorna inte har något eget kort till minibibblan.

6. På vilket sätt involveras barnen?

Halmstad: En anledning till att vi inte skickar ut färdiga paket är att vi tycker att barnen skall vara med och låna till kapprummen. Ibland märker vi att pedagoger har svårt med tid, även om vi kommer med bokbuss precis utanför grinden. De får inte vikarier och kan inte ta med sig barnen ut utan springer ut och väljer snabbt ut en hög. Men vår ambition är att barnen alltid skall vara delaktiga i urvalet. Vi tror att det ökar sannolikheten att de vill ta med en bok hem om de själva fått välja den.

Östersund: I webbformuläret kan pedagogerna skriva in vad barnen önskar och vilka språk de behöver. Vi ser att pedagogerna frågar barnen om vad de vill ha. Eftersom vi har gått ifrån att ha påsar involveras barnen i lånen från kapprummen då de ser vilka böcker som finns och själva kan välja.

Västerås: Centrala kontaktpersonen pratar med barnen när hon åker ut till förskolorna, berättar vad de är och hur de kan låna böckerna. Uppmuntras även att barnen ska få följa med att byta böckerna när det är dags för att vara delaktiga i vilka de kan få låna hem. Om förskolan har något speciellt tema som barnen varit med och utformat kan minibibblan innehålla böcker från temat.

7. På vilket sätt involveras föräldrar?

Halmstad: Förskolepedagogerna förväntas vara ambassadörer för läsning och marknadsföra kapprumsverksamheten och högläsningen. Bibliotekspersonal kan också komma ut på föräldramöten och prata om vikten av högläsning och även ge massa boktips och pepp!

Östersund: Ett konkret exempel är en förälder som kom till huvudbiblioteket med en biljett från Språktåget. Hon brukade låna på förskolans kapprumsbibliotek och tyckte att det var smidigt eftersom förskolan ligger en bit från stan. Vi kom överens om att hon skulle prata med personalen på förskolan om att dom kunde beställa böcker som hör till Språktåget nästa gång de skulle byta böcker. Och så blev det, när beställningen kom så önskade förskolan böcker om specifika utmaningar som hör till Språktåget.

Västerås: De lånar böcker. Föräldrarna kan få information via föräldramöten och information som sätts upp i samband med att minibibblan sätts upp.

8. Något mer om kapprumsbibliotek i er kommun?

Halmstad: Det fungerar väldigt bra i grunden men vi har potential att utvecklas. Pandemin pausade verksamheten så de ofta lämnade/hämtade på gården/utomhus. Vi behöver göra en kampanj för att återstarta och starta nya.

Östersund: Ett tips, använd Teams om ni har det inom kommunen. För att underlätta kommunikationen med anslutna förskolor har vi skapat ett kapprumsteam för alla som jobbar med kapprumsbibliotek. Här kan förskolorna även inspirera varandra, genom att exempelvis lägga in bilder och ställa frågor till varandra.

Västerås: Det är superuppskattat, både av föräldrar, barn och förskola! Det är många förskolor som hoppat på tåget minibibla och inte vill hoppa av för att det fungerar smidigt och har uppmuntrat läsning i hemmet!